

**Рішення спеціалізованої вченої ради ДФ 08.051.150
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії Каграманян Давид Кімавич, 1998 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2022 році Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара за спеціальністю 081 Право та здобув кваліфікацію магістра, навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара з 2022 року, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 08.051.150, утворена наказом Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерства освіти і науки України, м.Дніпро від «23» лютого 2026 року № 51, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради

Олесі МАРЧЕНКО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України;

Рецензентів:

Ірини ПАТЕРИЛО, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного, трудового та господарського права, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України;

Олени ГРАБИЛЬНИКОВОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерство освіти і науки України.

Офіційних опонентів:

Надії ХРИСТИНЧЕНКО, доктора юридичних наук, професора, завідувачки кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права, Міністерство освіти і науки України;

Вікторії ЧОРНОЇ, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри публічного та міжнародного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, ННІ «Юридичний інститут», Міністерство освіти і науки України.

на засіданні «15» квітня 2026 року прийняли рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право Каграманяну Давиду Кімавичу на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правовий аспект здійснення електронних процедур в діяльності суб'єктів публічної адміністрації» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, м.Дніпро

Науковий керівник *АЛЕКСЄЄНКО Ігор Григорович*, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису із дотриманням вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

В дисертаційному дослідженні уперше обґрунтовано концептуальні засади сервісної діяльності адміністративних судів, сформульовано її авторське визначення як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист; запропоновано під процедурою здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах розуміти як впорядкована система дій, спрямованих на забезпечення доступності, передбачуваності та технологічності судового обслуговування. Вона охоплює інформаційні, організаційні та технічні процеси, які супроводжують судовий розгляд, але не втручаються у вирішення спору по суті. Реалізація сервісних процедур забезпечує підвищення рівня довіри до суду, ефективності процесуального захисту та відповідність українського правосуддя європейським стандартам *good governance*; виокремлено стадії процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено: організацію прийому та обробки звернень - реєстрація позовних заяв та інших документів; надання консультативної інформації щодо правил подання документів; перевірка формальних вимог та технічний супровід їх подання; забезпечення доступу до інформації про справу – електронний кабінет учасника процесу; можливість онлайн-ознайомлення з матеріалами справи; інформування про дати судових засідань та рух справи; організація судового засідання – оповіщення сторін; технічна підтримка відеоконференцій; забезпечення перекладачів, доступності для маломобільних осіб; післясудовий супровід – видача копій рішень; роз'яснення порядку виконання рішень; забезпечення доступу до реєстру судових рішень.

Дисертація виконана державною мовою із дотриманням вимог до оформлення дисертації, встановлених МОН України. Обсяг основного тексту дисертації відповідає нормам, встановленим освітньо-науковою програмою «Право» за спеціальністю 081 Право Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, чотири з яких опубліковані у наукових фахових виданнях України категорії «Б», а також у п'ятьох тезах доповідей на конференціях, які відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, зокрема:

1. Каграманян Д.К. Співвідношення понять послуги, адміністративні процедури, електронні процедури в діяльності суб'єктів публічної адміністрації. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спец випуск 1*, 2024. С. 181-185. DOI <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-33>

2. Каграманян Д.К. Правові аспекти здійснення електронних процедур з метою запобігання корупції. *Європейські перспективи*, 2, 2024. С.154-158, DOI: <https://doi.org/10.32782/ep.2024.2.23> URL. https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2024-2/EP_2024_2_154.pdf

3. Каграманян Д.К. Особливості видів контролю за здійсненням електронних процедур в діяльності суб'єктів публічної адміністрації *Аналітично-порівняльне правознавство*. 3, 2024. С.341-345 doi: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.58> URL. <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/308364>

4. Каграманян Д.К. Генеза електронного урядування та електронних процедур у діяльності органів публічної адміністрації. *Національні інтереси України*. 10 (15), 2025. С. 627-634. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10\(15\)-627-634](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-10(15)-627-634) URL. <http://perspectives.pp.ua/index.php/niu/article/view/29952>

Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Каграманян Д.К. Особливості реалізації електронних процедур у вигляді «мобільного уряду» в Україні. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*. Матеріали XV Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (10 листопада 2024 року) / За заг. ред. С.І. Оковитий та О.Л. Соколенко. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. м. Дніпро, 2024. С. 176-177.

6. Каграманян Д.К. Особливості здійснення електронних процедур в Україні. *Український правовий вимір: пошук відповідей на глобальні міжнародні виклики* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2024. С. 37-39.

7. Каграманян Давид. Реалізація здійснення електронних процедур в адміністративному праві. *Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану*: збірник матеріалів X Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 06 грудня 2024 року). Кропивницький, 2024. С. 120-122. <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/01/zbirnyk-dlya-sajtu.pdf>

8. Kahramanian Davyd. Legal regulation of electronic procedures in Ukraine. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5 груд. 2024 р.). Дніпро : ДДУВС, 2025. С. 167-169.

9. Kahramanian Davyd. Features of electronic procedures in Ukraine (legal aspect). *Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану*: [Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.]. Тернопіль: Вектор, 2025 С.184-186.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Голова спеціалізованої вченої ради – Марченко Олеся Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри

цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України. Зауважень немає.

Офіційний опонент – Христинченко Надія Петрівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, завідувачка кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права, Міністерство освіти і науки України.

Зауваження:

1. Значно підвищило б роль дисертаційного дослідження висвітлення стану наукової розробки проблеми здійснення електронних процедур, враховуючи різні історичні етапи його розвитку, в результаті чого висновки дисертації були би більш достовірними та ґрунтовними.

2. Для повного розкриття теми дослідження необхідно було б розкрити напрямки взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування щодо здійснення електронних процедур та недоліки, що виникають внаслідок прогалин в нормативному регулюванні зазначеної проблеми.

3. Автором не розглядаються питання притягнення до юридичної відповідальності осіб органів публічної адміністрації, які здійснюють електронні процедури, хоча формулювання теми дозволяє проаналізувати поняття та види відповідальності як організаційно-правових способів забезпечення здійснення електронних процедур.

4. Зважаючи на актуальність і практичне значення дисертації, здобувачеві варто було розробити методичні рекомендації щодо удосконалення здійснення електронних процедур, що додало б дослідженню ваги з точки зору задоволення потреб практичної діяльності суб'єктів публічної адміністрації.

Наведені зауваження носять характер побажань і не знижують високої оцінки проведеного автором дослідження.

Офіційний опонент – Чорна Вікторія Григорівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри публічного та міжнародного права Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, ННІ «Юридичний інститут», Міністерство освіти і науки України

Зауваження:

1. Дисертанту необхідно було б посилити характеристику актуальності теми дослідження шляхом наведення статистичних даних з даної тематики та репрезентувати результати соціологічного дослідження в основному змісті роботи.

2. Потребує додаткового пояснення автором щодо обґрунтування положень, що результати дослідження становить як науковий, так і практичний інтерес, зокрема, у правотворчій та правозастосовчій сфері. Адже результати

дослідження не знайшли свого відображення у вигляді актів впровадження у правотворчій та правозастосовчій сфері.

3. Автором без належного обґрунтування, на наш погляд, виокремлено основні напрямки щодо покращення здійснення електронних процедур, зокрема, нормативно-правовий; організаційно-інформаційний; науковий тощо. Отже, автору слід було визначити, які напрямки є найбільш проблемними з точки зору нормативного регулювання, в яких виникають суттєві недоліки під час практичної діяльності органів публічної адміністрації, а також відсутній висновок про необхідність вдосконалення всієї системи здійснення електронних процедур.

4. При визначенні напрямів удосконалення здійснення електронних процедур, поза увагою дисертанта залишились питання запобігання проявам корупції у зазначеній сфері. Було б показово дослідити види корупційних проявів у досліджуваній сфері та запропонувати шляхи їх подолання. Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією Д.К. Каграманян дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження, спрямовують на подальші дослідження обраного напрямку.

Рецензент — Патерило Ірина Володимирівна, доктор юридичних наук (12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України

Зауваження:

1. Виходячи з теорії права принципи права - це фундаментальні керівні засади, ідеї та правила, які визначають спрямованість, зміст та порядок діяльності органів публічної влади під час прийняття рішень, що впливають на права, свободи чи законні інтереси фізичних та юридичних осіб, що в свою чергу нерозкриття принципів електронних процедур у діяльності органів публічної адміністрації зменшує аргументованість висновків дисертації.

2. Потребує додаткового пояснення автором щодо обґрунтування положень, що результати дослідження становить науковий, так і практичний інтерес у навчальному процесі та правотворчій сфері. Адже результати дослідження не знайшли свого відображення у вигляді актів впровадження в правотворчій та правозастосовчій сфері.

3. Автору бажано було приділити більшої уваги дослідженню перспектив реформування чинного законодавства з питань здійснення електронних процедур в діяльності суб'єктів публічної адміністрації з метою реалізації державної політики інтегрованого членства України у складі Європейського Союзу.

Рецензент – Грабильнікова Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук (12.00.02 - конституційне право, муніципальне право), доцент, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України.

Зауваження:

1. Автору необхідно посилити актуальність теми зазначеного дослідження у зв'язку з реформування органів публічної адміністрації та забезпечення прав людини та громадянина в нашій державі під час воєнного стану та після його закінчення.

2. Дисертантом в дисертації не розкривається зміст удосконалення організаційно-інформаційного забезпечення надання електронних послуг, хоча обсяг та назва роботи дозволяє розкрити зазначене питання.

Наведені зауваження носять характер побажань і не знижують високої оцінки проведеного автором дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує КАГРАМАНЯНУ Давиду Кімавичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Олеся МАРЧЕНКО